

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. M. IR BANKO „SWEDBANK“, AB, GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. kovo 27 d. Nr. 242-123
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. M. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir banko „Swedbank“, AB, (toliau – bankas) kilusį ginčą dėl banko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjo teisės.

N u s t a t y t a:

2005 m. gruodžio 10 d. banke buvo atidaryta pareiškėjo banko sąskaita Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau - Sąskaita).

2018 m. lapkričio 21 d. pareiškėjas kreipėsi į banką su pretenzija ir nurodė, kad kreipėsi į banko padalinį prašydamas uždaryti banko Sąskaitą, tačiau bankas nepagrįstai atsisako tai padaryti. Atsakydamas į pretenziją bankas informavo, kad paskutinė operacija Sąskaitoje buvo atlikta 2018 m. rugpjūčio 21 d., o Sąskaitos likutis atsakymo rengimo dieną buvo 0,90 Eur. Bankas pažymėjo, kad Sąskaitai yra taikomi per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS) pateikti 1 972,95 Eur disponavimo lėšomis apribojimai, o vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.927 straipsnio 3 dalimi, areštuota sąskaita, nepaisant sąskaitai taikomų disponavimo apribojimų, gali būti uždaryta tik tuo atveju, kai daugiau kaip metus kliento sąskaitoje nėra piniginių lėšų ir su kliento sąskaita nebuvo atliekamos jokios operacijos. Atsižvelgdamas į tai, bankas teigia, kad Sąskaita negali būti uždaryta, nes joje esančioms piniginiams lėšoms yra taikomi disponavimo apribojimai.

Pareiškėjas nesutiko su banko pateiktu atsakymu, todėl kreipėsi į Lietuvos banką dėl ginčo nagrinėjimo, nurodydamas, kad bankas nepagrįstai atsisako uždaryti sąskaitą, nes, pagal CK 6.927 straipsnio, reglamentuojančio banko sąskaitos sutarties nutraukimą, 1 dalį, kliento pareiškimu banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta bet kada. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas prašė įpareigoti banką uždaryti pareiškėjui priklausančią Sąskaitą.

Atsakydamas į pareiškėjo kreipimąsi bankas informavo, kad, gavęs pareiškėjo pretenziją, nutraukė visas su pareiškėju sudarytas sutartis dėl mokamų paslaugų teikimo. Bankas nurodė, kad panaikino paslaugų planą „Patogu“, kurio mokestis pagal galiojančius banko paslaugų ir operacijų įkainius yra 0,90 Eur per mėnesį, taip pat nutraukė su Sąskaita susietos mokėjimo kortelės sutartį. Bankas informavo taip pat anuliavęs 1,80 Eur Sąskaitoje susidariusį įsiskolinimą už banko teikiamas paslaugas, todėl pareiškėjo Sąskaitos likutis tapo 0 Eur. Atsižvelgdamas į tai, kad paskutinė pareiškėjo Sąskaitoje vykdyta operacija buvo 2018 m. rugpjūčio 21 d. grynųjų pinigų paėmimo bankomate operacija, remdamasis CK 6.927 straipsnio 3 dalimi, Sąskaitą bankas galės uždaryti ne anksčiau, nei praėjus metams nuo šios operacijos atlikimo dienos. Atsižvelgdamas į tai, bankas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl pareiškėjo Sąskaitos, esančios banke, uždarymo.

Ginčo šalys nesutaria dėl CK 6.927 straipsnio nuostatų, reglamentuojančių banko sąskaitos uždarymą, aiškinimo. Bankas teigia, kad, pagal CK 6.927 straipsnio 3 dalį, kai yra įregistruotas sąskaitoje esančių piniginių lėšų areštas ar nustatyti kiti disponavimo šiomis lėšomis apribojimai, banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta tik tuo atveju, jeigu daugiau kaip metus kliento sąskaitoje nėra piniginių lėšų ir su kliento sąskaita nebuvo atliekamos jokios operacijos, ir banko sutartis nenustato ko kita. Bankas pažymėjo, kad šiuo atveju pareiškėjo Sąskaitai yra taikomi 1 972,95 Eur disponavimo lėšomis apribojimai. Kadangi paskutinė pareiškėjo Sąskaitoje vykdyta operacija atlikta 2018 m. rugpjūčio 21 d., bankas galės uždaryti pareiškėjo Sąskaitą ne anksčiau, nei praėjus metams nuo šios operacijos atlikimo dienos. Pareiškėjas savo ruožtu teigia, kad, vadovaujantis CK 6.927 straipsnio 1 dalimi, kliento pareiškimu banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta bet kada. Atsižvelgiant į tai, toliau bus vertinama, ar bankas gali uždaryti pareiškėjo Sąskaitą pareiškėjo prašymu, kai Sąskaitoje nėra piniginių lėšų, tačiau yra taikomi disponavimo lėšomis apribojimai ir nuo paskutinės operacijos Sąskaitoje nėra praėję metai.

Teisinius santykius, susijusius su banko sąskaitų atidarymu ir jose atliekamomis finansinėmis operacijomis, reguliuoja CK šeštos knygos normos (CK 6.913–6.928 straipsniai), taip pat Mokėjimų įstatymas. Mokėjimų įstatyme bendroji mokėjimų paslaugų sutartis apibūdinama kaip sutartis, kuria reglamentuojamas atskirų ir paskesnių mokėjimo operacijų vykdymas ir kurioje gali būti nustatyta pareiga atidaryti mokėjimo sąskaitą ir jos atidarymo sąlygos (2 straipsnio 1 dalis). Banko sąskaitos sutarties samprata paaiškinta CK 6.913 straipsnyje. Pagal šios teisės normos nuostatas, banko sąskaitos sutartimi bankas įsipareigoja priimti ir įskaityti pinigus į kliento (sąskaitos savininko) atidarytą sąskaitą, vykdyti kliento nurodymus dėl tam tikrų sumų pervedimo ir išmokėjimo iš sąskaitos bei atlikti kitokias banko atliekamas operacijas, o klientas įsipareigoja apmokėti bankui už suteiktas paslaugas ir operacijas (CK 6.913 straipsnio 1 dalis). Banko sąskaitos sutarties dalykas – veiksmai, susiję su sąskaitos atidarymu, pinigų priėmimu, išdavimu ir kliento nurodymų atlikti kitas banko operacijas vykdymu. Banko sąskaitos sutartis yra dvišalė – tiek klientas, tiek bankas turi reikalavimo teises ir jas atitinkančias pareigas. Bankas privalo užtikrinti kliento teisę netrukdomai disponuoti lėšomis ir jam draudžiama apriboti kliento galimybę disponuoti sąskaitoje esančiomis lėšomis, išskyrus atvejus, kai sąskaitoje esančios lėšos areštuojamos arba banko atliekamos operacijos sustabdomos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka (CK 6.913 straipsnio 3 dalis, 6.926 straipsnis).

Kaip minėta, banko sąskaitos sutarties nutraukimo sąlygas ir teises pasekmes reglamentuoja CK 6.927 straipsnis. Vadovaujantis minėto straipsnio 1 ir 2 dalimis, banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta tiek kliento, tiek banko iniciatyva.

CK 6.927 straipsnio 1 dalis numato, kad *kliento pareiškimu* banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta bet kada. Ar minėta teisė gali būti realizuota ir (arba) kokia tvarka ir sąlygomis galėtų būti realizuota tuo atveju, kai klientui priklausančioms lėšoms pritaikomi disponavimo apribojimai, CK 6.927 straipsnis nedetalizuoja. Taip pat pažymėtina CK 6.926 straipsnio nuostata, numatanti draudimą apriboti kliento galimybę disponuoti sąskaitoje esančiomis lėšomis, išskyrus atvejus, kai sąskaitoje esančios lėšos areštuojamos arba banko atliekamos operacijos sustabdomos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka, nustato draudimą disponuoti pačiomis lėšomis ir banko atliekamomis su jomis operacijomis, tačiau lėšų arešto atveju draudimo laisvai disponuoti kitomis teisėmis, kylančiomis iš mokėjimų paslaugų ar banko sąskaitos sutarties (pavyzdžiui, nutraukti sutartį), nenustatyta.

CK 6.927 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad *banko reikalavimu* banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta, jeigu: 1) lėšų, esančių klientų sąskaitoje, suma sumažėja tiek, kad nesiekia sutartyje nustatytos minimalios sumos, ir per vieną mėnesį nuo banko išsiųsto pranešimo dienos klientas jos nepadidina; 2) daugiau kaip metus kliento sąskaitoje nėra piniginių lėšų ir su kliento sąskaita nebuvo atliekamos jokios operacijos, ir banko sutartis nenustato ko kita.

CK 6.927 straipsnio 3 dalyje numatyta: „Jeigu yra šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos banko sąskaitos nutraukimo sąlygos, banko sąskaitos sutartis gali būti nutraukta ir tuo atveju, kai yra įregistruotas sąskaitoje esančių piniginių lėšų areštas ar nustatyti kiti disponavimo šiomis lėšomis apribojimai. <...>“ Atkreiptinas dėmesys, kad ši nuostata nukreipia į to pačio straipsnio 2 dalį, nustatančią sutarties nutraukimo sąlygas, kai sutartis yra nutraukiama banko iniciatyva ir kuri numato, kad tuo atveju, kai yra įregistruotas sąskaitoje esančių piniginių lėšų areštas ar nustatyti kiti disponavimo šiomis lėšomis apribojimai, banko sąskaitos sutartis banko iniciatyva gali būti nutraukta tik tuo atveju, jeigu

daugiau kaip metus kliento sąskaitoje nėra piniginių lėšų ir su kliento sąskaita nebuvo atliekamos jokios operacijos, ir banko sutartis nenustato ko kita. Atsižvelgiant į tai, kad, kaip minėta, paskutinė operacija pareiškėjo Sąskaitoje buvo vykdyta 2018 m. rugpjūčio 21 d. (t. y. mažiau nei prieš metus), banko Sąskaitos sutartis, vadovaujantis minėta nuostata, negalėtų būti nutraukta banko iniciatyva, nors joje ir nebėra lėšų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad bankas, atsisakydamas uždaryti pareiškėjo Sąskaitą pareiškėjui pareikalavus, nepagrįstai vadovaujasi CK 6.927 straipsnio 3 dalimi, numatančia galimybę esant nurodytoms sąlygoms nutraukti banko sąskaitos sutartį banko reikalavimu (iniciatyva). Kadangi šiuo atveju, remiantis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas aiškiai išreiškė valią nutraukti banko sąskaitos sutartį, Lietuvos banko nuomone, pareiškėjo banko Sąskaitos sutarties nutraukimui turėtų būti taikomos CK 6.927 straipsnio 1 dalies nuostatos.

Papildomai pažymėtina, kad, nepaisant to, kad CK 6.927 straipsnis nenumato imperatyvaus apribojimo klientui pasinaudoti teise nutraukti banko sąskaitos sutartį tuo atveju, kai įregistruotas sąskaitoje esančių piniginių lėšų areštas ar nustatyti kiti apribojimai, svarbu paminėti, kad CK, numatantis klientui teisę nutraukti banko sąskaitos sutartį, ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (toliau – CPK), numatantis antstolio patvarkymų vykdymo privalomumą, yra vienodą juridinę teisinę galią turintys teisės aktai, t. y. abu vienodai privalomi. Dėl minėtos priežasties darytina išvada, kad CK 6.927 straipsnio 1 dalyje numatyta teise nutraukti banko sąskaitos sutartį, esant piniginių lėšų areštui, klientas galėtų pasinaudoti tik tuo atveju, jeigu tokiais veiksmais nebūtų pažeistos CPK nuostatos, reglamentuojančios skolos išieškojimo vykdymo procesus, bei šiomis nuostatomis saugomos vertybės. Lietuvos banko nuomone, klientų iniciatyva banko sąskaitos sutartys, kuriose yra piniginių lėšų ir jos yra areštuotos, galėtų būti nutrauktos ir tokios banko sąskaitos uždarytos vadovaujantis prieš tai paminėta CK 6.927 straipsnio 1 dalimi tik tuo atveju, jeigu tokių sutarčių nutraukimui būtų gauti atitinkami disponavimo lėšomis apribojimus pritaikiusių antstolių ir (arba) teismo leidimai. Tačiau kai kliento vardu atidarytoje banko sąskaitoje piniginių lėšų nebėra ir antstolio patvarkymai, kurių pagrindu areštuotos banko sąskaitoje esančios piniginės lėšos, negali būti įvykdyti dėl lėšų banko sąskaitoje nepakankamumo (jų nebuvimo), t.y. kai sąskaitų uždarymas nepažeidžia CPK imperatyvių reikalavimų, Lietuvos banko nuomone, teisinių kliūčių uždaryti tokią banko sąskaitą neturėtų būti. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjo vardu atidarytoje banko Sąskaitoje piniginių lėšų nėra (t. y. šiuo atveju Sąskaitos uždarymas nėra susijęs su disponavimu lėšomis) ir antstolio patvarkymas dėl lėšų banko sąskaitoje nebuvimo negali būti įvykdytas, Lietuvos banko nuomone, Sąskaita, pareiškėjui reikalaujant, turėtų būti nutraukiama vadovaujantis CK 6.927 straipsnio 1 dalimi.

Remdamasis tuo, kas buvo išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti A. M. reikalavimą ir rekomenduoti bankui „Swedbank“, AB, uždaryti pareiškėjo vardu banke atidarytą Sąskaitą.

2. Įpareigoti banką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Bankui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavadojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas